

СОЛЕМ

здружение на граѓани за поддршка на
лица со посебни потреби солем - скопје

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за работата во 2017 година

Скопје, 2018 година

ВИЗИЈА И МИСИЈА

ВИЗИЈА: Визија на СОЛЕМ е лицата со интелектуална попреченост да ги остваруваат сите човекови права и слободи и се целосни вклучени во заедницата како еднакви, одговорни и способни граѓани на Република Македонија.

МИСИЈА: СОЛЕМ е организација која заедно со возрасните лица со интелектуална попреченост работи за нивно информирање, охрабрување и оспособување, со цел остварување на нивните човекови права и поголема вклученост во заедницата.

СОЛЕМ ги остварува своите цели преку, креативни работилници за работни и животни вештини, работилници за самозастапување и преку промоција на правата и потребите на лицата со интелектуална попреченост.

СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ

Клучните стратешки цели на Здружението СОЛЕМ се:

- Развој на вештини за самозастапување кај лицата со интелектуална попреченост заради нивна можност самостојно да носат одлуки и полесно да ги остварат своите права.
- Обезбедување и пласирање на поголем број разбирливи информации за лицата со интелектуална попреченост.
- Зголемување на вклученоста на лицата со интелектуална попреченост во локалните заедници и намалување на нивната одвоеност од останатите граѓани.
- Развој на нови корисни работни вештини со цел подобра вклученост на пазарот на трудот.

ПРАВЕН СТАТУС

Невладината организација СОЛЕМ е формирана врз база на Законот за Здруженијата на граѓани и фондациите на територијата на Република Македонија (“Сл. весник на Р. Македонија” бр. 31/98 од 02.07.1998 год.), во согласност со Статутот на СОЛЕМ, на 24.03.2008 година.

Согласно промените на Законот за здруженијата и фондации (“Сл. весник на Р. Македонија” бр. 52/10 од 16.04.2010 год.), на седница на организацијата одржана на 10.06.2011 година, е извршена промена и дополнување на Статутот на здружението, називот на истото во Здружение на граѓани за поддршка на лица со посебни потреби СОЛЕМ – Скопје и седиштето на здружението.

ОРГАНИ

Собрание

Искра Росо

Александра Стојановска

Јелена Михајлова

Ненад Михајлов

Филип Росо

Златко Јанкоски

Владимир Стоименов

Анабела Мередијева

Туркијан Али

Марица Милошева

Весна Велевска

Младен Велков

Гордана Малинова

Ива Шуминовска

Перијана Демир

Наташа Димитровска

Катерина Букршлијева

Славица Ѓеорѓиевска

Снежана Николова

Александар Алексовски

Управен одбор

Александар Алексовски

Перијана Демир

Владимир Стоименов

Извршна канцеларија

Искра Росо, извршен директор

Славица Ѓеорѓиевска

Наташа Димитровска, заменик директор

Филип Росо

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Во текот на 2017 година Здружението СОЛЕМ продолжи да ги зголемува своите активности:

Согласно планот на работа креативните работилници за лица над 18 години кои живеат со своите семејства продолжја да се трансформираа во дел за производство на производите од линијата на handicrafts4u. Поголемо внимание се посвети на зголемување на продажните активности со што би се обезбедила поголема оддржливост на програмите.

Како дел од социјалните активности се продолжи со посета на куглана еднаш неделно, во времетраење од еден час, а се организираа и посети на во музеи, културни настани, прошетки во природа, кафичи и сл.

Се продолжи со реализација на програмата за самоодредување. Основна цел на оваа програма е учење на вештини со кои посетителите на работилниците за самоодредување ќе ја зголемат самоодвербата, ќе можат подобро да се запознаат самите себе си и луѓето околу себе.

Се продолжи со реализација на програмата за самозастапување со разговори на различни теми од интерес на самозастапниците и овозможување на пристап до информации со нивно претворање во лесно разбирлив формат.

Во 2017 година година се продолжи со реализација на Проектот „ЗАЕДНО“ со финансиска поддршка од Делегација на европската унија во Република Македонија, во чии рамки групата за самозастапување со помош на своите асистенти ќе направи брошура за интернет безбедност во лесно разбирлива форма и се започна со работилници за самоодредување во Порака Наша Куманово.

Наташа Димитровска и Искра Росо изработија прирачник за Самозастапување наменет за стручни лица и волонтери кои работат со лица со интелектуална попреченост.

Се редизајнираше флаерот за промовирање на handicrafts4u.

Вработените имаа можност да учествуваат на настани за стручно усовршување, вклучувајќи и неколку од меѓународен карактер.

Со цел да се продолжи делувањето на Здружението СОЛЕМ, се аплицираше на два повици за доделување на средства на граѓански организации. Сеуште чекаме одговор за апликациите.

Се учествување на неколку базари каде се продаваа и промовираа производите од handicrafts4u, и тоа: на Саем за социјални иновации, , базар во кафе бар Љубов,новогодишен craft art fest.

Здружението СОЛЕМ оствари успешна соработка со неколку актери од јавниот, бизнис и граѓанскиот сектор.

1. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

1.1. HANDICRAFTS4U

Како начин да на нашите корисници им пружиме подобра услуга за нивно идно вработување и да се овозможи финансиска оддржливост на самото здружение, се продолжи со трансформација на Креативниот центар во социјално претпријатие, под брендот HANDICRAFTS4U. Лицата со интелектуална попреченост кои го посетуваат нашето здружение, во соработка со дизајнер, занаетчи и нивните асистенти, изработуваат линија од 13 производи наменети за приватниот сектор како репрезентативен материјал. Приходот кој го остваруваме од продажбата на овие производи се користи за плаќање на произведувачите, а дел се користи за обезбедување на мала одржливост на програмите кои се спроведуваат во Здружение СОЛЕМ.

HANDICRAFTS4U е финансиран од страна на Фондацијата отворено општество Македонија.

Целна група: лица над 18 години со умерена и тешка интелектуална попреченост кои живеат во биолошки семејства.

Целта на постоењето на центарот е да се подобри квалитетот на животот на лицата со интелектуална попреченост преку:

- Организиран престој во одредено време од денот;
- Стимулирање на развојот на индивидуалните способности;
- Развивање на нови вештини и нивно унежбување, основно работно оспособување;
- Создавање на основни работни навики;
- Создавање на позитивни чувства кон личниот труд и почитување на трудот на другиот;
- Чувство на сопствена заработка;
- Продажба на производи произведени од лица со интелектуална попреченост и промовирање на нивните можности кај клиентите;
- Промовирање на нивната работа преку учество на базари.

1.2 СОЦИЈАЛНИ АКТИВНОСТИ

Со цел да се овозможи што поголемо присуство на нашите посетители во општествената заедница освен регуларните социјални активности, како прошетки, посета на музеј, се продолжи и со:

- Куглање – во соработка со кугланата на ГТЦ, еднаш неделно имаме посета во куглана за 12 лица.

1.3 ПРОГРАМА ЗА САМООДРЕДУВАЊЕ И САМОЗАСТАПУВАЊЕ

1.3.1 САМООДРЕДУВАЊЕ

Се продолжи со работилници за програмата за самоодредување, кои се одржуваат два пати неделно, на следниве теми:

- техники за јакнење на самодовербата – чија цел е поттикнување и развивање на позитивни мисли за себе;
- техники зголемување на довербата во група – чија цел е лицата да стекнат или за ја зголемат добербата со останатите членови на групата за полесно и поефикасно одвивање на работилниците;
- комуникациски техники – вербална и невербална комуникација, способност за слушање и договарање;
- техники за постигнување цел – кои овозможуваат ориентација кон изворот на проблемот;
- техники за социјално учење – кои помагаат во прифаќање на вредносни ориентации;
- техники за опуштање и релаксација – чија цел е опуштање, намалување на напнатоста, развивање на психофизичките способности кај учесниците;
- техники на играње улоги – со кои реалистично се прикажуваат социјалните улоги во имагинарна, замислена средина;
- техники заосновани на дискусија – разговори, споделување идеи, размислувања;
- предрасуди
- техники за развој на емоционална интелигенција – чија цел е запознавање со чувствата на луѓето и правилно изразување на истите, препознавање на сопствените чувства и чувствата кај другите луѓе;

1.3.2 САМОЗАСТАПУВАЊЕ

Се продолжи со работилници за програмата за самозастапување кои се одржуваа два пати неделно.

Во текот на 2017 година се продолжи со реализација на проектот „ЗАЕДНО“ кој се реализира во партнерство со Удруга за самозастапување од Загреб, Хрватска и Порака Наша од Куманово. Во рамки на овој проект во Здружение СОЛЕМ со продолжи со работилници за самоодредување и самозастапување два пати неделно. Под менторство на СОЛЕМ во 2017 година започнаа со работилници за самоодредување во Порака Наша од Куманово.

Во рамки на овој проект проектниот тим од Здружение СОЛЕМ оддржа тренинг за персоналот од ПОРАКА НАША Куманово за започнување на работилници за самоодредување и самозастапување. Како поддршка на идните асистенти за самозастапување во февруари 2017 беше издаден и прирачникот за „Самозастапување“ кој е наменет за стручни лица и волонтери кои работат со лица со интелектуална попреченост. Прирачникот е изработен од Наташа Димитровска и Искра Росо.

Во јуни 2017 се оддржа и завршниот настан на проектот ЗАЕДНО во Инфо центарот на Делегацијата на Европската Унија. Проектот го презентираа самозастапниците Катерина Крстевска и Александар Василевски од Здружение СОЛЕМ и самозастапникот Андреј Андреевски од ПОРАКА НАША Куманово. На овој настан беа презентирани двата прирачника САМООДРЕДУВАЊЕ и САМОЗАСТАПУВАЊЕ, флаерот за заштита на личните податоци, како и

македонски превод на прирачникот за пишување на лесно разбирливи материјали издаден од Европската платфопма на самозастапници.

1.4. Компјутерски работилници

Се продолжи со компјутерски работилници како дел од проктот „ЗАЕДНО“. Компјутерските работилници се наменети за осум самозастапници кои ќе работат на компјутер два пати неделно со асидент и ќе бараат информации за интернет безбедност за да подоцна ја изработат брошурата за интернет безбедност во лесно разбирлива форма.

1.4. Предизвици и научени лекции

Генерално, Здружение СОЛЕМ ги спроведува предвидените активности со добар квалитет во рамки на предвидените временски рокови. Поради ова контактот со донаторот е на високо ниво и резултираше со продолжување на соработката за развивање на цосијалното претпријатие.

Нешто на што треба повеќе да се обрне внимание е потребата од поголема медиумска присутност, со што пошироката јавност би се запознала со активностите на Здружение СОЛЕМ.

Во текот на 2017 година се продолжи со документирањето на активностите и градењето институционална меморија со помош на бесплатните сервиси кои ги нуги google.

2. СОРАБОТКА, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОДРЖЛИВОСТ

2.1. Соработка

Здружението СОЛЕМ продолжи со активности за да ја зајакне соработката со останатите граѓански организации, како и со претставниците на локалната самоуправа.

2.1.1. Домашни институции и организации

На локално ниво Здружението СОЛЕМ продолжи со јакнење на соработката со други здруженија на граѓани:

- Се продолжи со соработка со ЗКРП Јавна Соба, каде што во концептуална продавница за дозајнирани производи се продаваат производи од брендот handicrafts4u;
- Се продолжи соработката со здружението на занаетчи МАТА;
- Се започна соработка со Порака Наша Куманово како дел од проектот ЗАЕДНО;
- Продолжи соработката со ХЕРА, како дел од Платформата за сексуално и репродуктивно здравје на лицата со попреченост;
- Здружение СОЛЕМ беше идентификувано како едно од социјалните претпријатија кое функционира во Македонија и стана дел од корисниците на обуки и настани организирани од ЕУ проектот **Зајакнување на социјалните претпријатија**.

2.1.2. Странски институции и организации

Соработка со Институтот отворено општество – Иницијатива за ментално здравје од Будимпешта продолжи, со цел функционирање на HANDICRAFTS4U, реализиран и менториран од Фондацијата отворено општество Македонија.

Се потпиша договор со Европска комисија за започнување со реализација на проектот „ЗАЕДНО“, кој ќе се спроведува во партнерство со Удруга за самозаступање од Загреб, Хрватска и Порака Наша Куманово.

Се продолжи со соработката со Udruga за samozastupanje од Загреб, Р. Хрватска.

2.1.3. Бизнис-сектор

Во текот на 2017 година, организацијата започна да превзема одредени активности за анимирање и поголема соработка со бизнис секторот. Се воспоставија неколку соработки за handicrafts4u, и тоа: Делегацијата на Европската унија во Скопје, Агенцијата за иновации и други приватни компании. Се продолжи соработката со Јавна соба, Икона, Бебе слинг и хотел Парк.

Здружение СОЛЕМ успеа да обезбеди донација:

- од ГТЦ за користење на бесплатен термин за куглање еднаш неделно за сите посетители
- донација од приватната компаника ВОРТЕКС ЕД.

2.2. Односи со јавност

Целта на односите со јавноста е да се зголеми видливоста на Здружението СОЛЕМ кај целните групи и кај општата јавност.

2.2.1. Веб-страница и социјални медиуми

Веб-страницата на Здружението СОЛЕМ беше активирана и ажурирана со сите активности направени во текот на годината, на македонски и англиски јазик. Со цел да се обезбеди поголема видливост на активностите на здружението, содржините објавени на веб-страницата беа споделувани на социјалниот медиуми Facebook и беа редовно ажурирани.

2.2.2. Настани

Здружението СОЛЕМ организираше неколку јавни настани и беше повикан да учествува на неколку настани организирани од други.

На 24 и 25 јануари 2017 година Здружение СОЛЕМ заедно со Фондација Отворено Општество организираше прокеција на филмот од хрватскиот режисер Томислав Жаја, со цел промоција на процесот на деинституционализација. Настанот се организираше на невладини и владини организации, родители, лица со посебни потреби, студенти и средношколци.

На 12 јуни 2017 година Здружение СОЛЕМ организираше завршен настан за проектот ЗАЕДНО во Скопје.

Во септември учествуваме на продажна настан во сколоп на Конференцијата за социјални иновации.

Во декември учествувавме на Новогодишниот базар во хотел Арка, организирана од МАТА каде се претставивме со производи од брендот handicrafts4u.

2.2.3. Односи со медиумите

Во текот на 2017 година беа остварени повеќе појавувања во домашните медиуми, од кои: 1 на МТВ во емисијата Петтиот ангел, 1 на ТВ 24 во емисијата Мој термин, а останатите во весници и интернет порталите.

Во иднина мора многу поголемо внимание да се посвети на медиумското покривање на активностите кои ги спроведува Здружение СОЛЕМ.

2.3. Одржливост

Како и во претходните години, основен извор на финансирање на Здружение СОЛЕМ беа донациите по основ на проекти. Се очекува и во наредниот период основа за финансирање да бидат грантовите, но со формирање на брендот handicrafts4u ќе се оди во насока постепено во наредните години да се обезбедува одредена финансиска одржливост на СОЛЕМ за развој на нови програми за своите корисници. За таа цел Здружение СОЛЕМ ќе ги разгледа и искористи сите можности за продлабочување на соработката со бизнис секторот во насока на зедничка соработка и поддршка преку продажба на производи од брендот handicraft4u.

Во 2017 година, средстава за финансирање на Здружение СОЛЕМ се обезбедија од:

- Грант од Европска комисија
- Фондација Отворено Општество Македонија
- Донација од приватниот сектор
- Пилотирање на проектот Промовирање на услуги за социјална инклузија.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА

3.1. Стратегија, управување и раководење

Здружение СОЛЕМ има усвоено стратешки план 2015-2018. Со стратешкиот план се ревидираа визијата и мисијата на СОЛЕМ, се утврдија стратешки цели и стратешки приоритети за наредниве три години кон кои СОЛЕМ ќе се стреми во својата работа. Исто така се утврдија и активностите за оставарување на стратешките цели.

Собранието на Здружение СОЛЕМ одржа една седница во јули 2017 година на која расправаше и ги усвои следните документи: Годишен извештај за 2016 година, вклучувајќи ја завршната сметка; Старетшки план 2015-2018 година, Програма за работа во 2017 година. Нема промени во управната структура.

Управниот одбор одржа една седница во јуни 2017 година на која ги разгледа следните документи: Годишен извештај за 2016 година вклучувајќи ја завршната сметка; Програма за работа во 2017 година. Одборот даде препорака за усвојување на овие документи до Собранието.

Извршната канцеларија во текот на година одржуваше координативни состаноци.

3.2. Извршна канцеларија

3.2.1. Персонал

На крајот на 2017 година, во Здружение СОЛЕМ работеа 3 вработени на полно работно време, еден вработен со договор на дело и надворешен сметководител.

3.2.2. Развој на персоналот

Здружение СОЛЕМ и во 2017 година присуствуваше на неколку обуки, со цел подобрување на сопственото делување:

- EASPD – Disability leaders of tomorrow – февруари – април 2017;
- Планирање и подготовка на предлог проекти за ЕУ и други донаторски програми и обезбедување финансии за работа на социјални претпријатија во Македонија - 14,15 и 16.08. 2017;
- Лично планирање во процес на деинституционализација - 22 и 23.08. 2017
- Маркетинг, Истражување на пазарот, Интернет маркетинг и Интернет продажба - 29 и 30.08.2017;
- Erste NGO Academy – Програма за социјални иновации и менаџмент – февруари, март и јуни 2017 година.

3.3. Планирање, известување, набљудување и оценка

Основни планови за работењето на Здружението СОЛЕМ се деталните описи на проектите. Како и во претходните години, организацијата не изготвуваше оперативни или други планови.

Ивестувањето, исто така, е на проектна основа и главно е во насока на исполнување на преземените обврски кон донаторите.

Завршен детален извештај се поднесе до Делегацијата на ЕУ во Република Македонија за реализацијата на проектот ЗАЕДНО.

Handicrafts4u во рамки на својата работа изготвува индивидуални програми за следење и работа со посетителите.

4. ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Во текот на 2017 година, Здружение СОЛЕМ реализира вкупен буџет од **5,539 576.00** денари, што претставува мало зголемување од претходната 2016.

Билансот на состојба за 2016 година е прикажан во следната табела:

Опис	Износ (во МКД)
1. Вкупно приходи:	6,695,627.00
1.1. Приходи по проекти	5,000,584.00
Европска комисија	1,419,762.00
Фондација Отворено Општество	2,857,709.00
OSF - Mental Health Initiative	723,113.00
1.2. Други приходи	1,695,043.00
Приходи од чланарини	42,000.00
Приход од продажба на производи	521,587.00
Приходи од други извори	74,333.00
Донации	242,551.00
Приходи од камати и курсни разлики	133
Пренос од 2016 година	814,439.00
2. Расходи	5539575
Биланс (1-2):	1,156,052.00

Опис	Износ во МКД
1. Персонал	3,657,994.00
Плата со придонес на вработен персонал (4 лица)	2176158
Регрес	40776
Прсонал ангажиран на проекти преку договор на дело	1441060
2. Тековни трошоци	1,881,581.00
2.1 Трошоци за канцеларија	612,244.00
Наемнина	359028
Електрична енергија	58634
Вода	5378
Телефон	33669
Трошоци за оддржување на зграда	3934
Оддржување на хигиена	26008
Канцелариски работен материјал	68672
Освежување	54129
Поштарина	550
Сервис на клима	2242
2.2 Материјали за производство на handicrafts4u производи	305388
2.3 Набавка на машини и уреди	455187
2.4 Набавка на ситен инвентар	28306
2.5 Превоз	63772
2.6 Службени патувања во странство	54657
2.7 Трошоци за меѓународна соработка	191074
2.8 Промотивни материјали	32078
2.9 Провизија за платен промет	22694
2.10 Други расходи	110693
2.11 Курсна разлика	5488
Опис	Износ во МКД
Вкупно расходи (1+2):	5,539,575.00

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

1. Во 2016 година, Здружението СОЛЕМ постигна добри резултати во смисла на спроведување на планираните проекти.

Здружението СОЛЕМ го задржа и во одредени сегменти го подобри квалитетот на работењето; остануваат потешкотиите врзани за недоволните вештини за промоција на Здружението, како и барањето на нови донатори.

2. Обезбедувањето нов грант од Фондација Отворено Општество Македонија за следната година за продолжување на работата социјалното претпријатие и одобрувањето на грантот од Европската Унија за продолжување на работата на самоодредеувањето и самозастапувањето 2016-2017.

Институтот отворено општество – Иницијатива за ментално здравје од Будимпешта покажува задоволство од соработката со Здружение СОЛЕМ, што е одлична референца за во

иднина. Тоа, исто така, нуди можност за интензивно организациско јакнење и дава основа за аплицирање за грантови кои бараат задолжително финансиско учество на барателот.

Зголемувањето на бројот на донаторите е позитивна насока за движење на нашето здружение.

3. Проектното финансирање се очекува да биде клучниот извор за финансирање и одржливост на Здружение СОЛЕМ.

Се чини дека фондовите на ЕУ ќе бидат главниот извор на финансирање на граѓанскиот сектор во Македонија на среден рок. Ова треба да биде земено предвид во процесите на организациско јакнење и на личен развој на вработените.

Паралелно, Здружението СОЛЕМ треба ќе ги истражува можностите за обезбедување поддршка од државата, бизнис секторот, индивидуални донации, членарини, економска дејност итн.

4. Здружение СОЛЕМ треба да воспостави нови и да ги подобри постојните интерни системи, процедури и механизми.

Промените треба да бидат направени со цел да се зајакне организацискиот капацитет, но на начин што ќе ја задржи флексибилноста и адаптивност на здружението.

5. Здружение СОЛЕМ треба што повеќе да работи на јакнење на активностите за односи со јавност.

Односи со електронските медиуми треба да се создадат, одржуваат и зајакнат. Истовремено, Здружение СОЛЕМ треба значително да ги подобри односите со печатените медиуми.

Здружението треба да најде креативни начини за искористување на социјалните медиуми за двонасочна комуникација со своите соработници, поддржувачи и општата јавност.

Извршен директор
На Здружение СОЛЕМ
Искра Росо